

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Hodnocení diplomové práce
Posudek oponenta práce

Jméno autora: Bc. Kristýna Kropáčková

Název práce: Současný životní styl mladých dospělých a jeho vliv na porodnost

Vedoucí práce: Mgr. Lucie Křivánková, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Jan Drahoňovský

Téma práce: Současný životní styl mladých dospělých ve vztahu k otázkám rodičovství.

Jazyková stránka práce: Jazykově práce odpovídá standardům, byť chyby (např. v citování) se najdou.

Práce je zaměřena: Mladé dospělé a jejich postoje k rodičovství

Rozsah práce: Dostatečný, snad až nadbytečný.

Použitá literatura: Základní literatura dostatečná, ovšem neproběhlo teoreticko-kritické zhodnocení současného stavu poznání.

Počet uváděných titulů: Dtto

Citace v textu: Jsou v souladu s ČSN normou s občasnými drobnými prohřešky.

Formální stránka práce: Práce neobsahuje všechny části, které by obsahovat měla. Chybí reálná diskuse, chybí souhrn.

Otázky a témata k diskusi:

Nemám otázek.

Využitelnost pro praxi:

Praktické využití práce spatřuji velmi minimální, což je způsobeno příliš širokým a zároveň mělkým zaměřením výzkumu jakož i jeho velmi problematickými výsledky způsobenými metodologickými nedostatky.

Cíl práce:

Cíle práce uváděné v abstraktu jsou jiné než ty uvedené v praktické části!!! Tak jako tak, cíle práce jsou špatně zvoleny. Nebyl řádně definován výzkumný problém, nejsou výzkumné otázky (viz dále).

Celkové zhodnocení:

Tématem práce současný životní styl mladých dospělých ve vztahu k otázkám rodičovství. Výzkumný problém, jak jsem jej pochopil (explicitně stanoven není), jsou postoje současné

mladá generace na prahu dospělosti k otázkám zakládání rodiny. Toto téma rezonuje v současném diskursu.

Potěšující je rozsah výzkumného vzorku. Teoretická část celkem dobře mapuje výzkumná témata, ovšem je nešťastně strukturovaná a chybí jí jednotná linie jasně směřující k problému. Taktéž chybí nějaké shrnutí a jasná pracovní definice základních pojmů. Např. životní styl zůstává velmi vágní a záhadný (což se pak projeví v praktické části). Celkově teoretická část působí jako nejvíce propracovaná (relativně k ostatním částem).

Ovšem nebyla provedena teoreticko-kritická analýza poznatků. Zkoumaný fenomén je velmi módní a lze najít desítky tisíc vědeckých článků v AJ s klíčovými slovy: singles, childlessness nebo emerging adulthood. I v tuzemském prostředí na toto téma vycházejí články v časopisech a mnoho prací kvalifikačních. Autorka by jistě našla zajímavé výstupy, které by jí byly pomohly k zúžení problematiky. Od toho se ostatně odvíjejí problémy v části praktické.

Autorka uvádí:

„Hlavním cílem tohoto výzkumného šetření je zjistit data, která se týkají tematiky porodnosti a životního stylu mladých dospělých. Abychom tohoto docílili, musíme od mladých dospělých nejdříve jednotlivá data zjistit a určit si dílčí cíle výzkumu.“ (s. 45)

Toto je vyloženě nešťastný vstup do praktické části práce: 1) Zjistit data = cíl sám o sobě??! Já myslím, že zjištění dat je teprve prostředkem k něčemu, zpravidla k zodpovězení výzkumných otázek. 2) Určit si dílčí cíle výzkumu až poté, co zjistím data??! Tento postup by snad byl obhajitelný v některém typu kvalitativního výzkumu. S ohledem na to, že autorka provádí kvantitativní šetření, by asi bylo dobré mít vyjasněné tyto otázky předem, než začnu data sbírat. To je předpřahání vozu před koně!

V dalším jsou rozepisovány dílčí cíle. Ty jsou umístěny velmi nepřehledně do textu a to rovnou v souvislosti s metodami jejich naplňování. Dále se dozvídáme: „Všechna tato data nám budou sloužit právě k hlavnímu stanovenému cíli a potvrzení či vyvrácení hypotéz.“ Jestliže hlavní cíl je zjistit data, a tato data slouží ke splnění hlavního cíle, potom se ocitáme v kruhu, který žádný smysl nedává. Pokud má být cílem zmapování (jak je uvedeno v abstraktu), potom zase k čemu potřebujeme hypotézy??? A k jakému účelu mají sloužit?

Samotná kapitola věnovaná výzkumným hypotézám svědčí bohužel o naprostém nepochopení autorky, k čemu výzkumné hypotézy vlastně slouží, a jaké mají mít znění. Hned první hypotéza ohledně stejného životního stylu mi přijde velmi problematická. Životní styl je nesmírně široká kategorie. Pokud to nějak chceme měřit, je potřeba si to nějak operacionalizovat a určit konkrétní měřitelnou veličinu ohledně životního stylu (dejme tomu počet hodin sledování TV apod.). Což by mělo vyvést z teoretické části, proč právě toto. Např. hypotéza č. 7 (Nejčastější aktivitou respondentů, kteří ..., jsou aktivity spojené s elektronikou.) není vůbec hypotézou, to je domněnka!!! Ostatně, to se týká většiny „hypotéz“.

Např.: „Na tuto položku odpovědělo 180 respondentů hodnotou 1 a 2 (62 %). Na základě těchto údajů můžeme H2 potvrdit.“ (s. 76) Svědčí o naprostém nepochopení statistických hypotéz, a to přesto, že si je teoreticky definuje (s. 51).

Dále se dozvídáme, že respondenti byli rozděleni do 4 skupin. Každá z těchto skupin měla trochu jinou sadu otázek (jen v některých je překryv). Ostatně autorka sama, po změření Cronbachovy alfy, musí konstatovat, že vzorek je velmi nekonzistentní. To je problematické pro jakékoli statistické zpracování. Důvody pro nábor všech respondentů, kteří se namanou, a kteří splňují pouze kritérium věku, nejsou nikde uvedeny. Zrovna tak rozdělení respondentů do 4 skupin mi přijde celkem nesmyslné. Smysluplné je pochopitelně dělení na: mají děti / ještě děti nemají. Ovšem další dělení druhé skupiny na 3 kategorie podle toho, jestli do budoucna chtějí / nechtějí / ještě nevědí mi přijde zcela neopodstatněné (nikde argumenty pro toto dělení uvedeny nejsou). A tak jedinou devízou tohoto nesourodého vzorku je vysoké N (300).

Co se týče samotné „analýzy“, jde v zásadě o deskripci postojů jednotlivých 4 skupin. Statistika v tomto případě působí spíše samoučelně. Např. namísto počítání Cronbachovy alfy konzistence položek bych věnoval pozornost výzkumným otázkám a operacionalizaci proměnných.

Celkový dojem není příliš dobrý. Chybou je mísení teoretické a praktické části do jednoho chumlu, čímž se zejména stává práce dosti nepřehlednou. Stává se, že název (pod)kapitoly neodpovídá jejímu obsahu, např. kap. 1.1 Vybrané demografické jevy je ve skutečnosti definicí základních pojmů, o nichž se v práci pojednává. Vyčlenění kapitoly č. 4 (Dítě ano či ne) mi nedává příliš smysl, dle mého si samostatnou kapitolu nezaslouží a téma mohlo být včleněno do kapitoly č. 3. Kapitola 3 (Související fenomény) je nicneřikající nadpisem. Pokud jsou pojmy singles a bezdětní ústředními fenomény, kolem nichž se práce točí, je nesmyslné je schovávat pod nicneřikající kategorii „Související fenomény“ a je třeba je řádně vypíchnout.

Příliš dobře nepůsobí nadpisy kapitol přes dva řádky. Je nutné mít v nadpisu specifikaci tématu?

Podkapitola 5.4 (Způsob vyhodnocení a sběr dat) zavdává důvod k domněnce, že nejprve byla data vyhodnocována a pak teprve sbírána. Navíc ani o sběru jako takovém nepojednává, o tom pojednal již předchozí text.

Celkový dojem shazují i občasné chyby, např. s 47 (s bez tečky) aj.

Představení výsledků je velmi chaotické a nepřehledné. To je patrné i ze závěru, který by měl být jen velmi stručný a uvést nejdůležitější zjištění. Pro autorku je však zřejmě všechno nejdůležitější, proto opět uvádí vše, co z dat dokázala vyčíst.

Výsledné hodnocení:

Nedoporučuji k obhajobě, práci je nutno od základu předělat. Nedostatky již byly popsány zevrubně. Stručně: 1) Práce nemá ideovou linii, která by směřovala k vyřešení nějakého problému. 2) Struktura teoretické části je nelogická, chybí jasné shrnutí konceptů, s nimiž se bude pracovat v části praktické. 3) Chybí teoreticko-kritická analýza současného stavu poznání, a to dokonce i v tuzemsku (přestože výzkumů na toto téma je bezpočet). 4) Cíle jsou popsány jinak v abstraktu a jinak v úvodu do praktické části. 5) Cíle jsou špatně postavené. 6) Hypotézy nemají žádné opodstatnění a nejsou skutečnými hypotézami. 7) Nelogické rozdělení respondentů do 4 kategorií. 8) Každá z kategorií respondentů obdržela jinou sadu otázek (což je problém pro analýzu). 9) „Potvrzování či vyvracení hypotéz“ formou prostého porovnání procentuálního výskytu. 10) Nejsou specifikovány a do měřitelných tvrzení operacionalizovány proměnné životního stylu. 11) A tím pádem jsou velmi pochybné výsledky ohledně kategorií „celistvý životní styl“ apod. 12) Absentuje diskuse. 13) Práce nepřehledná, chaotická, chybí jasný srozumitelný závěr. 13) Absentuje souhrn.

Datum: 17. května 2023

.....
Podpis oponenta práce